

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica XXIV. post Pentec: Iudicium extremum, universalis Fabula ac
Tragædia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA XXIV. POST PENTECOSTEN.
Iudicium extremum universalis Fabula
ac Tragædia.

Tunc parebit. Mat:24.

Uloquam adducar ut credam (id quod Scriptor antiquarius docet) Fabulam Thaliæ & Melpomenes Musarum inventum esse, dum aliunde satis perspectum habeo, quantum ab origine mundi in orbe terrarum lusit, & etiamnum

Ludat in humanis divina potentia
rebus.

Si humanam vitam attentius considero, meram cum Tullio *fabulam* video, quæ in quatuor ætates, veluti totidem actus, dispersita, brevi spectaculo totam hominis historiam quasi scenicè proponit, ut in se ipso præ reliquis observavit Augustus Imperator, qui postquam intra 56. annos quibus Romano præfuit Imperio, multa præclarè egisset, tandem ipsam agens animam, à circumstantibus quasivit: nunquid belle in hoc communi vitæ theatro partes meas egi? quibus respondentibus: *belle*; subiecit, *ergo valete & plaudite*, & cum dicto vixit. *Spectaculum facti sumus mundo & Angelis*, dicebat Apostolus; quamvis & Mundum ipsum paulò post *fabulam* vocet, cum ait: *præterit figura huius Mundi*. Fabulæ plerumque constant versibus, hi pedibus. Et quid universum hec nisi quidam numeris constans versus, nisi quæ-

dam ingeniosa Dei fictio? nam ubi Latini legunt: *ipsius enim & genus sumus*, Græcus habet: *ipsius poemata sumus*. Pedes verò in hoc Poëmâte non est curam multum requiramus, quippe ut acutè non nemo lusit: *Mundus aliud non est, quàm choræus, constans longa fatigatione, & brevi mercede*. Qui choræus septies multiplicatus nonne justum carmen choraicum efficiet? Septem enim ætatibus mundum distingui Chronologorum receptissima fert opinio. Diversimodè hoc genere carminis hucusque lusum, tot tantæque rerum ac Regnorum revolutiones, ceu totidem scenæ, satis superque testantur. Sed maximè universalis ac publicus actus erit ille, qui sub Vniuersitatis creatæ feriis, finitisque mortalium studijs in theatro vallis Josaphat celebrabitur, in quo ut postmodum personam nostrâ belle agamus, jam nunc tempestivè præmeditari, & nos ipsos pro hoc actu veluti probare incipiamus. Iudicij enim extremi meditatio D. Basilio teste, optimus est *pedagogus ad exercendam pietatem*.

Qui ludos & Comœdias apparant, Antejudicij extremi inflationis prænuncias, quarum sono & convocetur spectator, & ad spectandum attentus efficiatur. Sic Judæis divinitus olim præceptum fuerat: *si quan-*

Cal. Rhodig. l. 13. c. 34.

Ab. 27. 28.

Binett in schola agr.

Cic. de senect.

1. Cor. 4. 9.

1. Cor. 7. 31.

Basili. in e. p. I. I. I.

Antejudicij extremi inflationis prænuncias, quarum sono & convocetur spectator, & ad spectandum attentus efficiatur. Sic Judæis divinitus olim præceptum fuerat: *si quan-*

Num. 10. si quando habebitis epulum, & dies festos, & Calendas, canetis tubis. Et Moyse: fac tibi duas tubas argenteas, quibus convocare possis multitudinem. Daturus in scenam novissimè Deus totam Mundi historiam, ante omnia Tubicines suos canere jubebit; nam, ut ait Evangelista, mittet Angelos suos cum tuba & voce magna, & congregabunt universos homines à quatuor ventis, id est toridè Orbis partibus. Et Ecclesia in funebri hymno: tuba mirum spargens sonum per sepulchra regionum, coget omnes ante

Anselm. in thronum. D. Anselmus tamen non unam, sed plures tubas fore existimat.

Chrysohom. Et D. Chrysostomus: tunc, inquit, erit in 1. Thess. & vox Archangeli precipientis Angelis, & clamantis, & tubæ, vel potius tubarum sonitus. Sed quis ille & qualis sonitus? quæ illa magna vox & clamor? surgite

Joan. 5. 28. mortui, venite ad iudicium. Surgite, qui in monumentis hæctenus habitastis, surgite qui in pulvere terra dormivistis,

Dan. 12. 2. evigilate de cineribus, levate calvarias, carnem resumite, corpora reinduite, prodite de cryptis, exite de cavernis; procedite in theatrum, causam quisque vestram dicite, conscientiæ rationem date, ad tribunal Christi properate. O sonum terribilem, omniq; tonitru bellicoq; tormento potentior! Refert Venetus Scriptor, cum anno

Doglion. in Venet. hist. 1569. Venetijs incerto autore rumor sparsus fuisset, urbem eo tempore ruituram, multiq; hoc rumore perterriti conscientias suas pro sacro poenitentia tribunali expiarent, inter hæc nocte quadam profundum dormientibus incolis, in armamentario civitatis ab unde unde incidente flamma pulverem

pyrium correptum. Repentè totum, cælum & urbs universa ardere visa: bombusq; tam ingens & horribilis erupit, ut Autor affirmet, usque ad centum millia passuum, nempe in Histria exauditum esse. Porrò ad sonum horribilem expergefacti incolæ, omnes è stratis certatim exilire, trepidare animis, metuq; tantum non exanimari, supremam illam noctem adesse rati, de qua in Evangelio: *media nocte clamor factus est, ecce sponsus simul & Judex venit, exite obviam ei.* Potuit sonus hic tam procul diffundi, quid mirum Angelicam tubam per universam terram exauditum iri? potuit fragor ille ruentium domorum tantum horrorem incutere, quantus tremor est futurus, quando tota Mundi ruet machina, & omnia elementa igni consumentur? Fingamus itaq; sermone, inquit Chrysostomus, jam illud adesse. Si enim civitatum motus, & reliqua mina animos nostros ita concutiunt: quando viderimus terram diruptam, quando audierimus tubam, quando vocem illam Archangeli quavis tuba clariorè perceperimus, quando cælum hoc undiq; sursum evectum & contractum, quando ipsum adventantem Deum Regem omnium viderimus, quis tum nobis animus erit? Multi certè se à collibus & montibus tunc obrutos mallent, sed uti apparere intolerabile, sic latere erit impossibile.

Et jam diductis cortinis totum aperitur theatrum, jam undique revelatur scena, recluduntur sepulchra, referantur cryptæ, colliduntur ossa, strepit omnium murmure terra; jam ex eodem cæmeterio sine discrimine procedit pauper

Matth. 25.

hom. 8. in epist. 1. ad Thes.

II.

Aperietur Scena & Personæ prodibunt

pauper & dives, nobilis & ignobilis, Princeps & rusticus, Dominus & servus. *Potentissimi quondam Reges* (verba sunt Hieronymi) *nudo pectore palpitant: exhibetur cum prole sua Venus, ignitus adducitur Iupiter, & cum suis stultus Plato discipulis.* Prodit elinguis Tullius, Aristoteli ad latendum argumenta non profunt, comparet inermis Alexander, sine clava ascendit Hercules, sine victrici lauro Cæsar progreditur, sine fascibus Brutus, sine servulis Milo, sine clientibus Mæcenas, sine adulatoribus Domitianus, sine amicis Titus, sine milite Diocletianus: denique ad unum omnes manifestari oportet ante tribunal Dei, latere est impossibile, apparere intolerabile, & adeo intolerabile, ut nonnemo antiquorum Patrum dixerit: *si possibile esset in adventu Dei post resurrectionem, pro timore interire animas hominum, omnis Mundus moveretur, à terrore atq; formidine.*

2. Cor. 5. 10.

Vit. PP. l. 5
tit. de Compunct.

III.
Distribuentur Synopses.

Apo. 20. 11

D. Thom. addit. q. 87. art. 1.

Sed en quos hinc inde cum chartis obire video Genios? quid isti quos distribuunt libelli portendunt, aurati alij, alij atrati? Non est cur diu examinem. Synopses sunt, actionis argumentum, & seriem compendio describentes; de quibus ita ocellus Domini Joannes: *vidi mortuos magnos & pusillos stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt, & iudicati sunt mortui, ex his que scripta erant in libris secundum opera illorum.* Doctor Angelicus per libros intelligit conscientias: *conscientia, inquit, singulorum erunt quasi quidam libri continentes res gestas, ex quibus iudicium & actio procedet.* Hic unicuique totam vitæ alterius historiam licebit legere, hinc se-

cretissima & occultissima cordium evulgabuntur: tunc apparebit, quàm quisque bene vel malè vixerit, tunc omnes spurcæ cogitationes innotescant, tunc Mundo toti manifestabitur, quid hic illève Adolefcens in tali domo, in tali angulo obsceni patraverit, quos turpes tactus, & nefandas libidines exercuerit; quid cum hac illève puella secretò locutus sit; quoties cum ea animum peccandi habuerit, quæ munuscula & donaria, quales epistolas miserit, tunc apparebit. Davidi post commissum adulterium dicebat Dominus per Prophetam: *tu fecisti absconditè: ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis Israël, & in conspectu Solis.* O quantus pudor, quanta confusio! Nemo est tam impudens, tamque vecors, inquit nonnemo, sua ut maleficia & intimi animi labes in clarissimorum hominum oculis poni velit. Eruescimus non parùm, si quis peccata & confessionem nostram de charta legat; & idcirco ne in manus aliorum facile deveniat, eam statim ubi è confessionali exivimus vel laceramus, vel flammis injicimus. Imò multi vel ipsi Sacerdoti turpitudines suas occultas clarè pandere verecundantur, & propterea nescio quibus ambagibus, ænigmatibus & terminis improprijis interconfitendum utuntur, ut magis rem obscurent, quàm explicant. Quid quòd repertus sit vir locuples & magni nominis, qui occultum quodpiam facinus confessario aperire morte pejus ducebat? Inaudierat fortè Antverpiæ *Crombec.* neminem teneri ea peccata confiteri, *de studio* quæ memoriâ excidissent. Ergo nihil *perfect: l. 2.*

2. Reg. 12.
12.

X x

non cap. 2.

non molitus est, ut peccatum procura-
ta oblivione sepeliret. Ivit per varia
voluptatum genera miserandæ venator
oblivionis; sed in cassum cecidere om-
nia. Abit igitur in externas regio-
nes; sed secum portat testem conscien-
tiam. Animum fluctuantem ad stu-
dia appellit, & potissimum quæ totum
hominem petunt, ut Mathesis; sed &
hoc frustra. Audit tandem peccata
contritione deleri. Ergo ad bona o-
pera tanquam ad sacram anchoram
confugit, dormit in cinere & cilicio,
multam erogat eleemosynam: sed
neque hoc remedio vulnus sanari po-
tuit. Actus ad extrema, certusque
mori, violentas sibi manus apparat,
nocte sequenti malo finem inventurus.
rheda conscendit, domum à qua
tum aberat, & in qua funestæ tragædiæ
locum designarat, ea luce reperit. In-
terim felici sorte occurrit de via unus
aliquis è Societate Jesu Sacerdos, quem
Dominus ex rheda conspicatus, pro ea
quæ erat humanitate, ad se protinus in-
vitat, vincitque recusantem importu-
nitate. Assumptus in rheda Pater,
ut religiosè tempus falleret, ad con-
fessionem delapsus est. Tetigit ea ho-
minis ulcus, qui stomachabundus, quid
ais? inquit, unde me nôsti? Cui Pater,
nusquam ego antea te vidi; sed nos ex
instituto moreque nostro ejusmodi ser-
mões miscere solemus, ne alijs minus
utilibus diem teramus. Ne igitur
mireris hæc à me dicta, nisi fortè sit
aliquid in quo te juvare, possim. Ju-
veris, inquit ille; sed quid si confiteri
renuam? Ratus pater cedendum esse
tempori, pio dolo hominem capit,

spondetque se sine confessione reme-
dium allaturum. Arripit ille condi-
tionem, & ad acerba quæque sese abij-
cit. Ergo Pater medicinam facere
adorfus, cum domum appulisset, jubet
epulum instrui, monetque ut se totum
hilaritati dedat. Postridie verò quæ-
dam meditationis puncta proponit,
quæ ad excitandam in Deum fiduciam
facerent, tum examen conscientia, non
ut confiteatur, sed eò tantum, ut pec-
cata in memoriam revocet, & de singu-
lis doleat. Tum denique in vicinam
silvam educit, rogatque num bene
conscientiam excusserit, & ne quid
fortè præterijisset, sciscitatur ex illo
quædam, & per atrociam quæque pecca-
torum genera delabitur tandem bono
numine, illudque ipsum, quod angebat,
scelus attingit. Ibi perturbatus mi-
ser, & horrore concussus: illud, illud,
inquit, est triste, infandum, quod elo-
qui non audeo. Tum Pater; jam, ait,
confessus es, neque pluribus opus nisi
ut cetera prodas. Fecit, prodidit, &
sic tandem onere illo levatus est. Tam
grave erat huic homini coram uno Pa-
tre in silva, sine arbitris & testibus, sub
sigillo secreti gravissimo crimen suum
manifestare: quid igitur tum illi fa-
cient, qui in omnium hominum & An-
gelorum cætu producentur in medium,
*ut furia infames, ut dehonestamentum
hominis Christiani, ut piacula scelerata?*
Magnus Basilius pudorem illum & cõ-
fessionem ait fore ipsis Inferni flammis
horribiliorem. Causamque subjicit;
*quippe homines conscelerati, qui maleficia
sua nec divinis Sacramentis, nec dolore
deleverint, ferent in corpore turpitudi-
nem,*

Basil. in Ps.

7.

Tertul. l. 4. in Marc. nem, & formas eorum qua nequiter operati sunt, impressas. Tertullianus vocat stigmata delictorum.

IV. Personæ suis distinguuntur signis.
In Comœdijs unaquæque Persona habet suum signum, per quod discernatur. Sic Persona Palladis per hastam & agida, Persona Jovis per fulmen, Mercurij per caduceum, Apollinis per lyram, &c. agnoscitur. In amplissimo illo Mundi universi theatro facile erit discernere, quam quisque Personam agat, siquidem unumquemvis sua signabunt opera. Hic primo aspectu patebit, quis superbus, quis avarus, quis invidus fuerit: hic digitis omnium ostendi poterit libidinosus, ebriosus, fur, homicida; hic perversus aliquis adolescens omnium fabula & risus fiet, quando de eo ubiq; hic sermo volabit: ecce iste qui bene coepit ædificare, sed non potuit consummare; ecce, qui manum suam misit ad aratrum, & respexit retrò; ecce, qui tam ferventia proposita Deo serviendi parturiebat, & nunquam peperit; ecce, qui Religiosus fieri volebat, & factus est meretricarius. *Ferent, singuli in corpore turpitudinem, & formas eorum, qua nequiter operati sunt, impressas.*

V. Vestibus.
Thō. Kem. de imitat. Christi, l. 2. De vestitu Actorum non est quod multrum dicam, siquidem teste religiosissimo scriptore: *tunc splendebit habitus vilis, & obtenebrescet vestis subtilis.*

6. 24.

Pulcherrimè tunc vestitus in theatrum procedet, qui vivens simplicissimè incessit. Tunc Pauli Eremitæ sportea, tunica, tunc Hilarionis saccus, tunc Cæciliæ cilicium, tunc Francisci Seraphici vilis lacernula, tunc Xaverij rudis fotana omnium in se convertent oculos: interim vili fiet epulonis purpura, pedibus regia terentur paludamenta, Sardanapali ridebitur luxus, Jezabelis conspuetur mundus. Tunc divinus dicet Judex: *Opus hoc meum non est, nec imago hæc nostra est. Quem disoip. & falso medicamine polluisti, crinem adultero colore mutasti. Expugnata est mendacio facies, figura corrupta est, vultus alienus est; Deum videre non poteris, quando oculi tibi non sunt, quos Deus fecit; sed quos Diabolus infecit. Illum tu selectata es, rutilos atq; depictos oculos serpentis imitata es, de inimico tuo compta, cum illo pariter & arsura.* Denique omnis hujus sæculi ornatus ad nihil ultra nisi ad flammam valebit; id quod venustè symbolo suo expressit Martinus V. Summus Pont: cum in succenso rogo Ducum mitras, Regum diademata, sceptra, aliaque id genus honorum insignia pingi fecit, subjecto

lemmate: *Sic omnis Mundi gloria.*

